Universiteit Leiden
The Netherlands

Tellen én meetellen: samen recht doen aan kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming

Goemans, A.

Citation
Goemans, A. (2026). *Tellen én meetellen: samen recht doen aan kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming*. Leiden. Retrieved from https://hdl.handle.net/1887/4286202

Version:	Publisher's Version
License:	Leiden University Non-exclusive license
Downloaded from:	https://hdl.handle.net/1887/4286202

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Prof.dr. Anouk Goemans

Tellen én meetellen: samen recht doen aan kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming

Universiteit Leiden

Tellen én meetellen: samen recht doen aan kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming

Oratie uitgesproken door

Prof.dr. Anouk Goemans

bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar
Jeugdhulp en jeugdbescherming vanuit pedagogisch en juridisch perspectief
aan de Universiteit Leiden
op vrijdag 16 januari 2026

Universiteit
Leiden

Mevrouw de rector magnificus, geachte leden van het bestuur van Stichting Steunfonds Pro Juventute Nederland en de leden van het Curatorium van deze bijzondere leerstoel, geachte faculteitsbesturen, zeer gewaardeerde toehoorders.

Vandaag wil ik het hebben over tellen én meetellen. Maar laat ik beginnen met *vertellen*. Ik vertel jullie graag over Mila. *Mila is een meisje van 8 jaar. Ze houdt van buiten spelen, hutten bouwen en skeeleren. Haar ouders zijn dol op haar. Toch is het thuis niet altijd even fijn voor Mila. Haar vader heeft in zijn jeugd veel meegemaakt en probeert dat te vergeten door te vluchten in alcohol. Daarvan wordt hij agressief. Mila is er geregeld getuige van als haar moeder geslagen wordt. En sinds kort ontkomt Mila ook zelf niet meer aan vaders agressie. Vader heeft onlangs zijn baan verloren, is daardoor veel thuis, en begint al vroeg op de dag met drinken. Als hij veel gedronken heeft reageert hij hardhandig en fysiek op Mila. Mila's moeder ontvlucht de situatie door drugs te gebruiken. Hierdoor is ook zij onvoldoende beschikbaar voor Mila. Het meisje staat 's ochtends zelfstandig op. Vaak zijn er geen boodschappen in huis waardoor zij zonder ontbijt en lunch naar school gaat. School heeft inmiddels meerdere keren aan de bel getrokken. Het Jeugdteam is betrokken en er zijn verschillende hulpverleningstrajecten ingezet, ook gericht op het voorkomen van uithuisplaatsing. Ouders werken aan hun problemen, maar hebben een terugval in hun middelengebruik. School maakt opnieuw een melding bij Veilig Thuis nadat Mila met blauwe plekken op school is gekomen.*

Dit fictieve voorbeeld is een sterk versimpelde versie van een complexe realiteit die ik elke week tegenkom in mijn werk. Alhoewel ieder van ons z'n eigen ideeën zal hebben over dit voorbeeld, denk ik dat we het er in ieder geval over eens kunnen zijn dat deze situatie voor Mila niet goed is. We maken ons zorgen om Mila en haar ouders, en we willen voor Mila een veilig, warm en geborgen thuis. Echter, ondanks de inzet van hulp lijkt het maar niet te lukken om de boel weer op rit te krijgen.

Elk kind heeft het recht om veilig en gezond op te kunnen groeien[1]. Als dat niet lukt, en eventuele vrijwillige hulp niet (meer) voldoende is, is het de taak van de overheid om kinderen te beschermen[2]. Dit staat in het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)[3], dat de Nederlandse regering heeft onderschreven. In ditzelfde Verdrag staat daarnaast óók dat kinderen het recht hebben om thuis bij hun ouders op te groeien[4]. En het zijn precies deze rechten die soms op gespannen voet met elkaar komen te staan: kinderen horen thuis bij ouders, maar wat als het thuis niet veilig is? Deze spanning maakt jeugdbescherming en besluitvorming uiterst complex. Want wat is nu het beste voor Mila?

Wanneer kinderen niet veilig en gezond opgroeien, ligt er dus een verantwoordelijkheid bij de overheid om hun bescherming te waarborgen. Dit gebeurt op verschillende manieren. Eerst wordt geprobeerd jeugdzorg vrijwillig vorm te geven. Dit heeft de absolute voorkeur. Echter, als de vrijwillige hulp onvoldoende effect heeft, of als ouders of de hulp niet (kunnen) accepteren, dan kan de kinderrechter een kinderbeschermingsmaatregel uitspreken[5]. Recente cijfers van het CBS laten zien dat 34.000* kinderen in 2024 een vorm van jeugdbescherming ontvingen[6]. Dat is 1 op de 100 kinderen in Nederland. Oftewel: gemiddeld op elke basisschool wel een paar kinderen. Een belangrijk en complex vraagstuk binnen de jeugdbescherming blijft echter of, wanneer en hoe het gerechtvaardigd is dat overheden individuele vrijheid beperken en ingrijpen in de privésfeer[7,8]. Overheidsingrijpen staat haaks op de autonomie van het gezin, en legt een grote verantwoordelijkheid bij die overheid. Immers, wanneer de overheid intervenieert in het gezinsleven, moet de overheid het op z'n minst beter doen. Echter, dit 'beter doen' staat sterk onder druk, door zaken als personeelstekorten, het ontbreken van passende hulp, lange wachtlijsten en versnippering in het zorgstelsel[9,10,11]. Onderzoek laat daarnaast zien dat het inschatten van veiligheid uiterst complex is en dat uithuisplaatsingsbeslissingen altijd met een

* Dit is het jaartotaal. Het gaat om het aantal kinderen dat op enig moment in 2024 een jeugdbeschermingsmaatregel had.

zekere mate van onzekerheid worden genomen[12,13,14,15]. Oftewel: het is ontzettend ingewikkeld om in te schatten of het "goed genoeg" is thuis. Bovendien is het nog maar zeer de vraag of kinderen na een uithuisplaatsing beter af zijn. Immers, overheidsinterventies in gezinnen via kinderbeschermingsmaatregelen zijn ingrijpend en kunnen negatieve gevolgen hebben voor zowel kinderen als hun ouders. Zo laat wetenschappelijk onderzoek zien dat uithuisplaatsingen vaak niet tot de gewenste verbeteringen in de ontwikkeling van het kind leiden[16,17]. Hier tegenover staat dat het *niet ingrijpen* in onveilige situaties ook schadelijk kan zijn voor kinderen omdat zij dan langer blootgesteld kunnen worden aan (ernstige) mishandeling. Dit kan negatieve effecten hebben op hun ontwikkeling en die van toekomstige generaties door intergenerationele overdracht[18], en in enkele gevallen zelfs de dood tot gevolg hebben[19].

Kortom, jeugdbescherming is een uiterst complex domein. Het raakt aan iets fundamenteels en kwetsbaars in de samenleving én in het leven van individuen: de autonomie van het gezinsleven, en het ingrijpen bij zorgen over onveiligheid, en de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. Kinderen horen bij hun ouders. Dat is het absolute uitgangspunt. Maar opnieuw de vragen: wat als het thuis niet veilig is? Wanneer is het "goed genoeg" om thuis te blijven wonen of na een uithuisplaatsing weer terug naar huis te gaan? Kunnen we met elkaar een bepaalde mate van onveilig opgroeien van kinderen verdragen omdat het alternatief (een uithuisplaatsing) wellicht nog schadelijker is? We zijn het als samenleving én wetenschap aan kinderen en hun gezinnen verplicht om kritisch te kijken naar de besluitvorming en uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen. We moeten hulp en zorg op de best mogelijke manier bieden met de nieuwste kennis en inzichten én in gezamenlijkheid met ouders en kinderen. Hier valt nog een wereld te winnen en met mijn leerstoel zal ik me hier de komende jaren op gaan richten. In deze oratie wil ik jullie in drie stappen meenemen hoe ik denk dat we samen recht kunnen doen aan kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming:

1) Allereerst zal ik pleiten voor tellen. Oftewel: het belang en de mogelijkheden die data en datagedreven werken bieden.
2) Ten tweede pleit ik voor meetellen. Oftewel: het erkennen en waarderen van alle perspectieven, met het perspectief van ouders en kinderen voorop.
3) Tot slot geef ik jullie een kort inkijkje in de projecten die inmiddels zijn gestart of gepland staan in het kader van mijn leerstoel, waarin tellen en meetellen een centrale rol innemen.

1. Tellen

Eerst weer even terug naar Mila: *De kinderrechter heeft besloten dat Mila zich niet veilig thuis kon ontwikkelen en sprak een ondertoezichtstelling met een machtiging uithuisplaatsing uit. Sinds de uithuisplaatsing woont Mila nu alweer ruim een half jaar in een pleeggezin. Het gaat best goed met haar. In het begin was Mila nog erg teruggetrokken. Ze sliep slecht en had last van nachtmerries. Inmiddels lijkt Mila meer rust te hebben gevonden en kruipt ze steeds meer uit haar schulp. Er is wekelijks begeleid contact tussen Mila en haar ouders. Deze momenten lopen soms nog wat moeizaam: ouders vergeten door hun eigen stress en problemen regelmatig de afspraken. Als de bezoeken doorgaan, hebben ouders niet altijd volle aandacht voor Mila. Gelukkig zijn er ook veel fijne momenten tijdens het bezoek, en ondanks dat het voor Mila soms ook lastig is, geeft ze aan dat ze haar ouders graag ziet en weer bij haar ouders wil wonen. Helaas zijn ouders vorige maand uit hun woning gezet. Ouders wonen nu tijdelijk bij de ouders van vader. De spanning tussen ouders loopt geregeld weer op en moeder maakt zich hier zorgen over. Positief is wel dat vader met hulp van een jobcoach een nieuwe baan heeft gevonden en volgende maand aan de slag kan.*

Het probleem: onvoldoende kennis en onderbouwde methoden

Uit het voorbeeld van Mila spreekt hoop: Mila geeft aan graag bij haar ouders te willen wonen en ouders maken voorzichtige stapjes de goede kant op. Maar het verhaal van Mila laat ook de complexiteit zien. Immers, het herstel lijkt kwetsbaar:

ouders zitten nog middenin hun eigen traject, zijn hun huis uitgezet en ervaren onderlinge spanning. Het doel is dat Mila weer gewoon bij haar ouders kan wonen, maar wanneer is het goed en veilig genoeg voor Mila om weer terug naar huis te gaan? Dit is één van de complexe vraagstukken binnen de jeugdbescherming. Het gaat over besluitvorming, veiligheid en wat "goed genoeg" is. Om deze vragen te beantwoorden is kennis nodig over 'wat werkt'. En dat is precies waar het wringt. Het ontbreekt aan grondige kennis over talloze vraagstukken binnen de jeugdbescherming. Zo weten we eigenlijk nog heel weinig over vragen als: hoe bepalen we, samen met ouders en kinderen, waar het kind het beste op kan groeien? En welke ondersteuning hebben ouders nodig voor een stabiele terugplaatsing? En als we even terugdenken aan het voorbeeld van Mila en haar ouders is dat precies de kennis die nodig is. Immers, we willen dat Mila terug kan naar haar ouders. De situatie zal misschien niet perfect zijn, maar wanneer is het "goed genoeg", en hoe zorgen we dat het dan ook goed (genoeg) blijft gaan? Om recht te doen aan kinderen en gezinnen is het nodig dat we weten wat de onderbouwing is voor het omgaan met de complexe uitdagingen binnen de jeugdbescherming. En daarom wil ik in dit eerste stuk pleiten voor tellen. Oftewel: het belang en de mogelijkheden die data en datagedreven werken bieden. Waarom is dit zo belangrijk en welke uitdagingen liggen hier?

We weten nog lang niet alles over veel vraagstukken in de jeugdbescherming[20]. Zo is over het onderwerp terugplaatsing na uithuisplaatsing helaas nog zeer weinig bekend. Tot voorkort was er slechts één Nederlandse studie naar terugplaatsing, uitgevoerd door ondergetekende in samenwerking met collega's uit Nederland en Vlaanderen[21]. Gelukkig is er vorig jaar verder onderzoek gedaan, door mijn collega's van de Universiteit Leiden[22]. Uit dit onderzoek, op basis van dossieranalyse, blijkt dat 39% van de uithuisgeplaatste kinderen wordt teruggeplaatst bij ouders, en – let op – dat één op de vier kinderen die wordt teruggeplaatst binnen een paar jaar opnieuw uit huis wordt geplaatst. Het onderzoek gaf ook inzicht in factoren die gerelateerd zijn aan duurzame terugplaatsing. De onderzoekers vonden een kleinere kans op duurzame terugplaatsing wanneer er sprake is van huiselijk geweld ten tijde van de uithuisplaatsing, als ouders traumatische jeugdervaringen hebben, of als er sprake is van plaatsing in een groepssetting. Dit klinkt misschien als resultaten in de categorie 'open deuren', immers: natuurlijk hebben jeugdbeschermers al oog voor huiselijk geweld en jeugdtrauma. Echter, dit soort onderzoek helpt om in de grote variëteit van risico- en beschermende factoren te ontdekken welke factoren écht het verschil maken. Zo kunnen we gerichter en meer evidence-based werken in de jeugdbescherming. Tegelijk is het belangrijk om te beseffen dat dit onderzoek zeer intensief was: Het werd uitgevoerd door een grote groep wetenschappers en nam meer dan 2,5 jaar in beslag. Oftewel: data verzamelen om te komen tot nieuwe kennis kost tijd. Heel veel tijd. Terwijl gezinnen eigenlijk niet kunnen wachten op betere hulp. Daarnaast is het goed om ook te beseffen dat er nog talloze vragen onbeantwoord blijven, bijvoorbeeld hoe we, samen met ouders en kinderen, bepalen waar het kind het beste op kan groeien.

Oplossing: datagedreven werken

Kortom, er is veel meer kennis nodig rondom een cruciaal onderwerp als terugplaatsing, maar dit geldt ook voor andere thema's binnen de jeugdbescherming. Denk bijvoorbeeld aan methodische en onderbouwde perspectiefbepaling, de (langetermijn)effecten van kinderbeschermingsmaatregelen, de werkzame elementen van interventies in complexe situaties, het voorkomen van uithuisplaatsing, samenwerkings- en stelselvraagstukken, de stem van kinderen en ouders, en zo kan ik nog wel even doorgaan[23]. Om meer kennis te verkrijgen op deze thema's, zou het heel erg helpen als we meer data beschikbaar zouden hebben. Daarom is mijn pleidooi dat we veel meer datagedreven moeten werken. Dat betekent meer data verzamelen, meer data beschikbaar maken, data gebruiken voor effectieve jeugdbescherming en om samen met kinderen en gezinnen de best mogelijke beslissingen te nemen.

In concrete termen betekent datagedreven werken dat data op groepsniveau systematisch wordt verzameld, geanalyseerd en toegepast om beter inzicht te krijgen, en om beleid en professioneel handelen te verbeteren. Data zijn geen doel op zich, maar helpen om samen in gesprek te blijven en van verschillende invalshoeken te leren. Je kunt data gebruiken om te checken of signalen van de werkvloer kloppen, maar ook om vooruit te kijken en sneller te handelen. En soms geven data juist aanleiding om verder te zoeken naar verbanden die we nog niet zien, en vormt datagedreven werken een voedende bron voor het doen van (wetenschappelijk) onderzoek. Een belangrijke voorwaarde om datagedreven te kunnen werken, is uiteraard de beschikbaarheid van betrouwbare en relevante data. De data moet beschikbaar zijn, maar ook kwalitatief goed en eenduidig. In de jeugdbescherming en het bredere jeugdzorgdomein is daarin nog veel te winnen.

Om dit laatste punt kracht bij te zetten, neem ik jullie graag even mee naar een van mijn eigen ervaringen. Tussen 2012 en 2020 deed ik onderzoek vanuit de Universiteit Leiden. En dit betekende: data verzamelen. En dat was niet altijd makkelijk. Zo probeerde ik tijdens mijn PhD een longitudinaal onderzoek op te zetten naar de ontwikkeling van pleegkinderen. De uitvoering hiervan bleek weerbarstig: na ruim een jaar had ik denk ik een handjevol gezinnen geïncludeerd. Dat ging dus niet helemaal volgens plan. De tijd die ik niet besteedde aan huisbezoeken en nogmaals bellen en mailen naar pleegzorgaanbieders of er misschien al nieuwe gezinnen waren die wilden meedoen aan mijn onderzoek, besteedde ik dan maar aan meta-analyses schrijven. Mijn promotor stelde me gerust: in het 'ergste geval' zou ik promoveren op een proefschrift vol meta-analyses. Klinkt misschien chic, maar helaas waren er toch diverse vragen die ik écht niet zonder primaire data kon beantwoorden. Uiteindelijk vonden we een manier die beter leek aan te sluiten bij de gezinnen. We boden ze de optie om de vragenlijsten online in te vullen, op een moment waarop het hen uitkwam, en verruimden onze inclusie-criteria. Wat ik daarvan geleerd heb en wat ik daarna nog vaak zou zien? Onderzoek moet zo veel mogelijk in dienst staan van gezinnen en professionals. En data verzamelen is nooit eenvoudig, zeker niet bij gezinnen die leven onder stressvolle omstandigheden, of bij professionals met een torenhoge werkdruk. Maar hoe brengt dit verhaal ons tot het punt over datagedreven werken? In 2020 maakte ik de weloverwogen keuze om te stoppen bij de Universiteit Leiden. Ik wilde ervaring opdoen als gedragswetenschapper én mijn expertise als onderzoeker direct ten dienst stellen aan de praktijk. Ik startte met werken bij Jeugdbescherming west als gedragswetenschapper én onderzoeker. Onderzoek bleef opnieuw centraal staan in mijn werk. Ik verwachtte dat onderzoek doen bínnen een praktijkorganisatie makkelijker zou zijn. Ik ging er vanuit dat de data in de dossiers zou zitten en dus in de systemen. Maar niets bleek echter minder waar. Toen ik in 2020 binnen de jeugdbescherming kwam werken was één van de beleidsprioriteiten het verminderen van het aantal uithuisplaatsingen. Ik vroeg "als we het aantal uithuisplaatsingen willen verminderen, hoeveel uithuisplaatsingen zijn er dan nu?". Verbaasd was ik, dat op die vraag geen antwoord mogelijk was. Die informatie was er niet; niet voor Jeugdbescherming west, maar ook niet voor andere gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming.

Gelukkig zijn er sinds 2020 wel de nodige stappen gezet. Het CBS geeft vanaf 2022 een overzicht van de machtigingen uithuisplaatsing op basis van cijfers vanuit de gecertificeerde instellingen. Zo weten we bijvoorbeeld dat er in 2024 voor bijna 9.000 kinderen sprake was van een door de rechter opgelegde machtiging uithuisplaatsing[24,25]. Ook bij Jeugdbescherming west zijn we sinds 2020 flink aan de slag gegaan. Met hulp van data-analisten, stagiaires en andere collega's hebben we dashboards ontwikkeld over uithuisplaatsing. We kunnen in deze dashboards onder andere zien hoeveel uithuisplaatsingen er zijn, trends over tijd analyseren en verschillen tussen regio's identificeren. Dan kan je denken: interessant; nu weten we dit, wat zegt dat ons eigenlijk? Wat kunnen we hier nu mee? En dat is het mooie: de cijfers hielpen ons om het goede gesprek te voeren over die uithuisplaatsingen, en specifiek over het ver-

minderen ervan. De data gaven aanknopingspunten om beleid te ontwikkelen dat gezinnen versterkt en kinderen zoveel mogelijk in een veilige thuissituatie laat opgroeien.

Maar ja, met het voorbeeld van Mila in ons hoofd dringt zich inmiddels haast automatisch een vervolgvraag op: hoe zit het met terugplaatsing? Hoeveel uithuisgeplaatste kinderen worden of zijn teruggeplaatst naar huis? Helaas, deze data zijn nog stéédsniet beschikbaar. Natuurlijk zit de data in de systemen en als je op gezinsniveau inzoomt kan je heel veel data verkrijgen. Echter, de data is niet eenduidig en systematisch uit de systemen te halen. En dat is op z'n minst opmerkelijk te noemen. Immers: hoe kan het dat de nadruk vanuit wetenschap, maatschappij en rechtssysteem op 'zo thuis mogelijk opgroeien' [26,27], niet samengaat met een cijfermatig zicht op het aantal kinderen dat na een uithuisplaatsing weer terug gaat naar huis? Net zoals bij uithuisplaatsing het geval is, zou terugplaatsing één van de kengetallen van jeugdbescherming moeten zijn. En niet alleen terugplaatsing, maar ook de stabiliteit of duurzaamheid van de terugplaatsing. Oftewel: blijven kinderen na een terugplaatsing ook thuis bij ouders, of worden ze weer opnieuw uithuisgeplaatst? En hoe gaat het nu écht met deze kinderen en gezinnen?

Ik wil dan ook pleiten voor een betere data-infrastructuur om meer evidence-based en datagedreven te kunnen werken in de jeugdzorg. Dit vraagt om binnen een organisatie maar ook breder in de keten te werken aan een toenemende beschikbaarheid van data, met oog voor kwaliteit, eenduidigheid en privacy. Daarnaast zouden we net als in andere landen ook in Nederland grootschalige nationale databases en longitudinale registerstudies moeten opzetten[28], zodat we beter zicht krijgen op kinderen en gezinnen, de zorg die zij ontvangen en wat daarin wel en niet werkt. Essentieel daarbij is om vooraf samen, in de eerste plaats met ouders en kinderen, goed na te denken wat we precies willen weten, welke vragen we dan moeten stellen en welke data we dus moeten verzamelen. Dit is een enorme stap, en vraagt om substapjes, met voldoende aandacht voor ethiek en privacy[29,30]. Dit vraagt ook samenwerking met de stelselverantwoordelijken, koepelorganisaties, ervaringsdeskundigen, en het over grenzen van domeinen heen kijken, want datagedreven werken vraagt een integrale visie en aanpak. Keer op keer als ik over datagedreven werken spreek met collega's, beleidsmakers, ervaringsdeskundigen of andere professionals, wordt de ambitie gedeeld. De komende jaren zal ik me dan ook samen met anderen inzetten om de krachten op dit thema te bundelen en te komen tot concrete resultaten, en meer inzicht en onderbouwing voor wat werkt in de ondersteuning aan kinderen en gezinnen.

Dit gezegd hebbende, wil ik zeker niet beweren dat data alles oplossen. Het gaat niet alleen om tellen, maar ook om meetellen. Dit brengt mij bij de tweede stap in deze oratie, namelijk de verhalen en perspectieven achter de data en de voorwaardelijkheid en noodzakelijkheid van een transdisciplinair perspectief om tot goede data, betekenisgeving van deze data en het benutten van data te komen. En om dat te illustreren keren we eerst even terug naar het voorbeeld van Mila. Want hoe gaat het ondertussen met haar?

2. Meetellen

Mila woont na een jaar nog altijd bij pleegouders. Het contact tussen Mila en haar ouders is steeds verder opgebouwd. Ouders hebben weer een eigen woning gevonden en Mila is nu om de week een heel weekend bij haar ouders thuis. Op school gaat het goed met Mila, maar de leerkracht zegt wel dat Mila sterk van slag is na de weekenden bij ouders. Voor wat betreft ouders geldt dat zij afzonderlijk van elkaar een traject binnen de volwassen-GGZ doorlopen. De GGZ-professional vindt dat het goed gaat en ziet een duurzame positieve verandering bij ouders. Ook ouders zeggen dat het goed gaat en willen niets liever dan dat Mila weer thuis komt wonen. Wel is vader helaas opnieuw ontslagen, waardoor hij weer thuis zit en op zoek is naar nieuw werk. De jobcoach twijfelt of vader langdurig werk kan blijven houden. De kans is aanwezig dat hierdoor het oude patroon zich herhaalt. De jeugdbeschermer organiseert een groot zorgoverleg

waarin de verschillende professionals - waaronder ook de GGZ-behandelaren van ouders, de jobcoach van vader en leerkracht van Mila - samenkomen, samen met het informele netwerk, natuurlijk ouders en in dit geval ook Mila. Het overleg is gespannen en de aanwezigen lijken het niet met elkaar eens te kunnen worden of het veilig en "goed genoeg" is thuis voor Mila om weer terug naar huis te gaan. In alle drukte lijkt niemand echt naar Mila te luisteren, die opnieuw aangeeft dat ze graag weer volledig thuis wil wonen.

Het probleem: ongelijke en ongehoorde perspectieven
Dit voorbeeld toont ons dat er binnen de jeugdbescherming altijd verschillende perspectieven zijn. In het voorbeeld van Mila hebben we het perspectief van diverse professionals (school, GGZ, jobcoach, jeugdbeschermer). En natuurlijk ook het perspectief van Mila en haar ouders. Deze perspectieven kunnen overlappen, verschillen en soms botsen. En sommige perspectieven staan wat meer op de voorgrond, terwijl andere perspectieven soms niet worden gehoord. Ik zou in mijn oratie graag willen pleiten voor meetellen van ieders perspectief. Oftewel: het erkennen en waarderen van alle perspectieven, met het perspectief van ouders en kinderen voorop. Om dit te realiseren moeten we op zoek naar een manier van werken waarin de verschillende perspectieven zoveel mogelijk worden samengebracht. Het erkennen, waarderen en integreren van deze verschillende perspectieven, zowel in onderzoek als praktijk, is essentieel om recht te doen aan kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming. Ik wil in deze oratie met name pleiten voor de gelijkwaardige integratie van het perspectief van kinderen en ouders. Waarom is dit zo belangrijk? En welke uitdagingen liggen hier?

De oplossing: recht doen aan verschillende perspectieven
Als we terugkijken naar het dossieronderzoek naar terugplaatsing dat ik eerder aanhaalde, dan kunnen we naast de cijfers ook kijken naar het verhaal van de mensen achter deze cijfers. In een aanvullend praktijkonderzoek is gekeken hoe het proces van terugplaatsing en de beslissing hierover werd ervaren door jongeren, ouders, pleegouders en professionals[31]. Middels vragenlijsten en interviews zijn deze ervaringen opgehaald. En dat leverde interessante inzichten op. Het meest opvallende en meest pijnlijke inzicht was dat er een sterke discrepantie bestaat tussen de ervaringen van ouders en professionals. Professionals gaven aan dat zij hard hun best doen om te werken aan terugplaatsing. Zij geven aan wat er verbeterd moet worden, welke hulp hiervoor kan worden ingezet, en dat zij ouders betrekken. Ouders daarentegen, ervaarden de inzet van de gecertificeerde instelling als minimaal. Sterker nog, ze rapporteerden vooral hoe zij merkten dat er *niet* gewerkt werd aan terugplaatsing. Ouders voelden zich niet betrokken en gehoord. Kortom, achter dezelfde data gaan verschillende perspectieven schuil.

Het meer structureel uitvragen van ervaringen van ouders en kinderen, en hier ook onderzoek naar doen is essentieel voor het kunnen begrijpen van het hele verhaal. Echter, inzicht in verschillende perspectieven is een eerste stap. Maar pas als we die inzichten gebruiken om aan te sluiten bij wat gezinnen nodig hebben, voelen gezinnen zich écht begrepen en kunnen we goede zorg bieden. Onderzoek bevestigt dat dit cruciaal is[32]. Het gaat dus niet alleen maar om het erkennen van de verschillende perspectieven, maar nog meer om het waarderen en integreren ervan. Hoe veranker je verschillende perspectieven? Hoe zorgen we dat ouders en kinderen actief deel uitmaken van processen die hen aangaan? Ouders en kinderen moeten meetellen, want het zijn hun levens waar het hier over gaat.

Meetellen: het perspectief van ouders en kinderen
Er is nog werk te doen om de perspectieven van ouders en kinderen een volwaardige rol te geven. In recente rapporten van de Rechtspraak en van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd kwam opnieuw duidelijk naar voren dat ouders en kinderen zich onvoldoende gehoord voelen en dat het ontbreekt aan betekenisvol contact tussen jeugdzorgwerkers en ouders en kinderen[33,34,35]. Dit wordt ook pijnlijk geïllustreerd door Moraya[36], een vaste gastspreker in mijn vak over jeugdzorg in de post-masteropleiding tot orthopedagoog-generalist. Ik heb

haar uiteraard gevraagd of ik dit mag vertellen in deze oratie. Moraya groeide op in de jeugdzorg en had een stapeldik dossier, waarin elk probleem tot in detail stond beschreven. Maar nergens – echt nergens – stond iets over de centrale rol die muziek in haar leven speelde. Terwijl muziek al belangrijk was toen ze nog in de buik van haar moeder zat. Haar eerste nummer schreef zij in groep 3. En inmiddels heeft Moraya een eigen album uitgebracht en een uitverkochte theatervoorstelling gegeven in de Kleine Komedie in Amsterdam. Dat essentiële stukje van haar identiteit, haar kracht, haar talent, ontbrak volledig in het dossier. Hierdoor stelt zij dan ook terecht de vraag in een van haar nummers "Is er ergens iemand die luistert"[37]?

Als we het hebben over het luisteren naar het perspectief van kinderen wordt doorgaans verwezen naar Artikel 12 van het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Kinderen hebben het recht om hun mening te geven in zaken die hun aangaan. Onderzoek naar perspectieven van kinderen laat zien dat betekenisvolle participatie een positieve impact heeft op het gevoel van controle, eigenwaarde en zelfvertrouwen van kinderen. Participatie is belangrijk voor hun algemeen welbevinden en daarmee de ontwikkeling van kinderen. Én participatie leidt tot effectievere jeugdbescherming[38,39,40]. Win-win-win dus. Het *niet* - of niet betekenisvol - participeren van kinderen daarentegen kan juist leiden tot gevoelens van frustratie, machteloosheid en afwijzing. Kortom, voor evidence-based en effectief werken binnen de jeugdbescherming zijn de ervaringen en input van kinderen om wie het gaat dan ook onmisbaar. Alhoewel de laatste jaren de aandacht voor participatie van kinderen gelukkig is toegenomen[41,42,43], worden in de praktijk nog steeds drempels ervaren om kinderen daadwerkelijk te betrekken. Professionals denken soms dat het te stressvol zou zijn voor kinderen en dat ze kinderen hiertegen moeten beschermen. Ook wordt er soms gedacht dat kinderen eerder de mening van anderen vertolken, bijvoorbeeld dat ze moeten zeggen wat mama of papa zegt. Uit onderzoek blijkt echter dat dit misvattingen zijn[44]. Kinderen vinden participatie inderdaad spannend. Zo geeft 79% aan dat ze het spannend of eng vinden om met de kinderrechter te spreken. Maar 95% geeft ook aan dat ze het belangrijk vinden om hun mening te geven. Kinderen beamen dus dat participatie hen in een moeilijke en stressvolle positie kan brengen, maar die stress is geen drempel om te participeren. Meepraten weegt voor hen zwaarder. Keer op keer blijkt uit onderzoek dat als het aan kinderen zelf gevraagd wordt, zij aangeven dat hun stem nog onvoldoende wordt gehoord[45,46].

Het vraagt van ons om nog beter te luisteren naar ouders en kinderen. Dat is geen kritiek op professionals – ik zie juist met hoeveel betrokkenheid en passie zij hun werk doen. Iedere professional wil dat de stem van ouders en kinderen telt. Toch geven ouders en kinderen aan dat dit in de praktijk niet altijd lukt. Dat is een gemiste kans voor iedereen, want juist samen komen we tot de beste oplossingen. Om ouders en kinderen echt te laten meetellen moeten we hun perspectief erkennen, waarderen en integreren. Om dit te realiseren is het belangrijk dat we ons als onderzoekers en professionals empathisch en bescheiden (blijven) opstellen. Naast kinderen en gezinnen staan, hen erkennen als expert in hun eigen leven en werken vanuit vertrouwen[47]. Diverse onderzoeken laten zien dat een vertrouwensrelatie essentieel is voor het tot stand komen van betekenisvolle samenwerking[48,49,50]. Maar hier ligt ook gelijk de uitdaging. Immers, gezinnen komen met jeugdbescherming in aanraking als er sprake is van een maatregel die is opgelegd door de kinderrechter. Met andere woorden: er is geen sprake van vrijwilligheid. Daarmee staat de jeugdbescherming voor een dubbele opdracht: zorg bieden én toezicht houden, binnen een context waar vaak sprake is van veel wantrouwen[51,52]. Dit zorgt automatisch voor machtsongelijkheid[53,54,55]. Daarnaast is er vaak ook sprake van veel onzekerheid, onduidelijkheid en risico's omtrent onveiligheid. Hoe zorg je vanuit een ongelijke machtsverhouding, voor een relatie waarin vertrouwen en autonomie centraal staan, waarbij je risico's en onveiligheid vertraagt en verdraagt[56,57]? Dit is een complexe opgave. In het kader van mijn leerstoel wil ik samen verkennen welke voorwaarden en vaardigheden professionals hier kunnen onder-

steunen. Daarbij wil ik kijken of deze elementen al voldoende aanwezig zijn in huidige opleidingstrajecten, en welke aanvullende mogelijkheden er zijn om dit verder versterken, zodat 'meetellen' vanzelfsprekend onderdeel wordt.

Meetellen: in breder perspectief

Naast het perspectief van ouders en kinderen gaat het *in de praktijk* ook om het samenbrengen van verschillende perspectieven om het gezin heen, namelijk van zorg en ondersteuning aan gezinnen. Dan heb ik het over integraal werken, ofwel domeinoverstijgend werken met het gezin, waarbij organisaties en professionals hun kennis, aanpak en verantwoordelijkheden gezamenlijk afstemmen en van elkaar leren. We weten bijvoorbeeld dat bij 70% van de gezinnen binnen de jeugdbescherming sterke vermoedens bestaan van psychiatrie bij één van de opvoeders[58]. Om kinderen in deze gezinnen goed te helpen, is het belangrijk om de onderliggende problematiek binnen het gezin aan te pakken en te werken aan de problematiek van de ouder(s). Zoals in het voorbeeld van Mila waarin ook de volwassen-GGZ betrokken is. De praktijk is helaas nog een stuk weerbarstiger. We hebben prachtige voorbeelden waar de samenwerking tussen jeugdbescherming en volwassen-GGZ tot mooie resultaten leidt[59,60]. Echter, ik zie ook hoe lastig het is het is om dit structureel te borgen. Ik heb het zelf geprobeerd en weet tegen wat voor barrières je aanloopt: in de samenwerking, beleidsmatig, financieel, AVG-technisch, etc. Kortom, we zijn er nog lang niet. En integraal werken is ook veel breder dan alleen de samenwerking tussen jeugdbescherming en volwassen-GGZ. Het gaat ook over samenwerking van de jeugdzorg en jeugdbescherming met de domeinen rondom bestaanszekerheid, maar ook over samenwerking met het onderwijs en het veiligheidsdomein[61]. Natuurlijk vindt er al samenwerking plaats, maar elke organisatie heeft zijn eigen werkwijze en voor de gezinnen is er veel herhaling en onduidelijkheid in rollen en taken[62]. Het ideaal is om de hulp en ondersteuning veel meer als één geheel aan te bieden, in plaats van versnipperd of los van elkaar. En dat kan zelfs zorgen voor het voorkomen van kinderbeschermingsmaatregelen[63,64].

Ook in *onderzoek* naar kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming zijn meerdere perspectieven van belang. Door het combineren van disciplines krijg je een breder en dieper inzicht dan wanneer je alleen vanuit één vakgebied werkt[65]. Binnen mijn leerstoel, verankerd binnen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en de Faculteit Sociale Wetenschappen, verbind ik samen met mijn collega's de verschillende disciplines die nodig zijn om complexe vraagstukken te beantwoorden. Denk bijvoorbeeld aan de vraag hoe ouders en kinderen beter gehoord kunnen worden in het proces en de besluitvorming rondom uithuisplaatsing en terugplaatsing. En het recht doen aan verschillende perspectieven vraagt om het gebruik van diverse onderzoekstechnieken, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Tot slot gaat het ook om het *verbinden van onderzoeks- en praktijkperspectief*. Wetenschap bedrijf je niet vanuit een ivoren toren. In mijn rol als bijzonder hoogleraar, maar ook in mijn rol als professional binnen een gecertificeerde instelling zie ik het als uitdaging om de verschillende perspectieven van onderzoek en praktijk samen te brengen. Hiermee bedoel ik dat onderzoek wordt gedaan naar *best practices* en uitdagingen op de werkvloer van de jeugdbescherming, én dat de uitkomsten van dat onderzoek daadwerkelijk worden ingezet om de kwaliteit van zorg te verbeteren. Hier zie ik een kans voor participatief, actiegericht en ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek.

3. Welke projecten kunnen jullie verwachten?

Daarmee kom ik tot slot bij het derde deel van mijn oratie. Wat zijn mijn plannen voor de komende tijd en hoe sluiten die aan bij de hiervoor gepresenteerde thema's? Om samen recht te doen aan kinderen en gezinnen in de jeugdbescherming pleitte ik in deze oratie voor tellen en meetellen. Oftewel: het belang en de mogelijkheden die data en datagedreven werken bieden én het erkennen en waarderen van alle perspectieven, met het perspectief van ouders en kinderen voorop.

Met dit in gedachte zal ik me de komende tijd samen met collega's op diverse projecten richten. Ik beperk me hier tot de

bespreking van drie projecten. Daarbij doe ik absoluut tekort aan de andere projecten en samenwerkingen met vele collega's en organisaties. Echter, gezien de tijd moet ik me beperken tot een selectie van drie:

1) Het eerste onderzoek betreft een meerjarige longitudinale studie naar teruggeplaatste kinderen. Wat hebben kinderen en gezinnen nodig voor, tijdens en na de terugplaatsing? Kortom, wat zijn de voorwaarden voor een succesvolle (her)start? Dit onderzoek zal hopelijk een opstap vormen naar een groter en nog meer jaren omvattende longitudinale studie in de toekomst, waarbij we ook willen kijken hoe we hiervoor data meer systematisch, eenduidig en betrouwbaar kunnen organiseren en toegankelijk maken.

2) Het tweede onderzoek wat ik absoluut wil noemen is dat naar perspectiefbepaling: oftewel de vraag waar een uithuisgeplaatst kind het beste kan opgroeien: (weer) thuis of elders. Hoe kan het perspectief van uithuisgeplaatste kinderen op een valide, betrouwbare, navolgbare en transparante manier worden bepaald? En hoe kan dat sámen en met ouders en kinderen? Met financiële steun van het Bovenregionaal Expertisenetwerk Zuid-Holland (BREN-ZH) en het Ministerie van Justitie en Veiligheid is Maud Groothuizen aan de Universiteit Leiden gestart aan dit onderzoek met als doel om te komen tot een verbeterde werkwijze voor de perspectiefbepaling voor kinderen en gezinnen.

3) Tot slot zijn we begin dit jaar gestart met een onderzoek naar de stem van het kind bij uithuisplaatsingsbeslissingen. Met financiële steun van het LUF Kinderfonds en Pro Juventute Den Haag, zullen we sámen met ervaringsdeskundige jongeren beschikbare wetenschappelijke kennis, ervaringen en wensen van de jongeren bundelen. We gaan onderzoeken welke rol vertrouwen en de rol van een steunfiguur heeft bij het optimaliseren van een kindvriendelijk klimaat. Het doel is om bij gedwongen uithuisplaatsingbeslissingen het recht om gehoord te worden voor elk kind te kunnen garanderen.

Met deze en andere projecten hoop ik bij te dragen aan het complexe maar belangrijke werk binnen de jeugdbescherming. Met data en verschillende perspectieven, vanuit een houding van vertrouwen en bescheidenheid, in nauwe verbinding tussen onderzoek en praktijk. Tellen én meetellen, om samen recht te doen aan kinderen zoals Mila.

4. Dankwoord

Dan rest mij nu enkel nog het dankwoord. Om even stil te staan bij eenieder die voor mij telt en mijn perspectief heeft verrijkt.

Dank aan allen die aan de totstandkoming van mijn benoeming hebben bijgedragen. Allereerst natuurlijk stichting Steunfonds Pro Juventute Nederland voor het mogelijk maken van deze leerstoel. Dank aan het bestuur van de Faculteit Sociale Wetenschappen en de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden. Dank aan het Instituut Pedagogische wetenschappen en het Instituut Privaatrecht en de afdeling Jeugdrecht en Gezondheidsrecht. Een specifiek woord van dank aan de benoemingsadviescommissie en de leden van het Curatorium. En in het bijzonder dank aan Lenneke Alink en Mariëlle Bruning voor jullie vertrouwen in mij.

Dank aan alle financiers die het afgelopen jaar al een groot vertrouwen gaven in mij en mijn collega's om een aantal prachtige projecten uit te (gaan) voeren: het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Pro Juventute Den Haag, het LUF Kinderfonds, het BREN-ZH en de NVO.

Paul Vedder en Mitch van Geel: jullie hebben een belangrijke rol gespeeld in mijn academische vorming. De plantjes die we van jou kregen Paul, bleken weinig vruchtbaar. Ons voortdurend contact en goede gesprekken gelukkig wel.

Vervolgens dank aan al mijn collega's op alle verschillende werkplekken. Pedagogische wetenschappen: wat voelde het vertrouwd om terug te zijn. Collega's jeugdrecht en gezondheidsrecht: al snel voelde ik me thuis bij jullie. Jeugdbescherming west. Dank aan het bestuur, destijds Astrid en Joost, nu Curtis en Henny, voor jullie vertrouwen en ruimte. En natuurlijk speciale dank aan Cora. Dank ook aan Angele, Annette, Annie, Emmy, Anita en Renate. En natuurlijk alle gedragswetenschappers, juristen en mijn "groot-team". Collega's van JBw in Leiden, Terneuzen, en het CIT.

Dank aan de (/nieuwe) samenwerkingen buiten de universiteit, die onderzoek zo leuk en waardevol maken. Jullie zijn met te veel om los te noemen, maar ik waardeer onze uitwisseling en gedeelde inspanning!

A word of thanks to my international colleagues — some just across the border, others a little further away: Michael and Georgie, Frank and Johan, Lorena.

Tot slot vrienden en familie. Dank aan alle lieve Schuiters. Dank aan mijn Huis-oldies. Dank aan mijn oud-collega's van de FSW-gang. Dank aan alle lieve vrienden en natuurlijk familie en schoonfamilie.

En dan tot slot mijn liefste mannen. Jullie tellen voor mij het allermeest.

Ik heb gezegd.

Noten

1 UNICEF Nederland. (z.d.). Kinderrecht 06: (Over)leven en ontwikkelen. Verkregen van https://www.unicef.nl/wie-we-zijn/kinderrechten/art-06-over-leven-en-ontwikkelen

2 UNICEF Nederland. (z.d.). Kinderrecht 19: Geen misbruik en kindermishandeling. Verkregen van https://www.unicef.nl/wie-we-zijn/kinderrechten/art-19-geen-misbruik-en-kindermishandeling

3 UNICEF Nederland. (z.d.) Kinderrechten.nl: alle informatie over kinderrechten op één website. Verkregen van https://www.kinderrechten.nl/

4 UNICEF Nederland. (z.d.). Kinderrecht 09: Opgroeien bij ouders. Verkregen van https://www.unicef.nl/wie-we-zijn/kinderrechten/art-09-opgroeien-bij-ouders

5 Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2025, mei). Hulpvormen jeugdzorg. Verkregen van https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/18/laagste-aantal-jongeren-met-jeugdbescherming-sinds-2015/hulpvormen-jeugdzorg

6 Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2025, mei). Laagste aantal jongeren met jeugdbescherming sinds 2015. Verkregen van https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/18/laagste-aantal-jongeren-met-jeugdbescherming-sinds-2015

7 Barton, W., Roberts, M., & Smith, L. (2023). Public perceptions of child protection, children's rights, and personal values: An assessment of two states. Children and Youth Services Review, 150, 106985. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.106960

8 Loen, M., & Skivenes, M. (2025). The value of responsibility, certainty, and child rights for supporting state intervention in the family–An empirical study of populations in six european countries. *Journal of European Social Policy*, *35,* 315-331, https://doi.org/10.1177/09589287241311148

9 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). (2021). Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd: Landelijk rapport 2021 vervolgtoezicht. Verkregen van https://www.igj.nl/publicaties/rapporten/2021/07/05/kwetsbare-kinderen-onvoldoende-beschermd-landelijk-rapport-2021-vervolgtoezicht

10 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). (2025, 25 september). Als zelfs overheidsingrijpen kinderen geen bescherming biedt. Verkregen van https://www.igj.nl/documenten/2025/09/25/als-zelfs-overheidsingrijpen-kinderen-geen-bescherming-biedt

11 Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ). (2024, 20 november). Zorgpunten en aanbevelingen over jeugdhulp en jeugdbescherming. Verkregen van https://www.rsj.nl/documenten/brieven/2024/11/20/zorgpunten-jeugdbescherming Zorgpunten en aanbevelingen over jeugdhulp en jeugdbescherming | Advies | Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

12 Yperen, T. van., Kraak, A., Maat, A. Van de., & Prakken, J.(2020). Veiligheid in gezinnen: een zaak voor iedereen. Verkregen van https://www.nji.nl/publicaties/veiligheid-in-gezinnen-een-zaak-voor-iedereen

13 Van de Rijdt, J., & Johnson, K. (2023). The evidence base for risk assessment tools used in U.S. child protection investigations: A systematic scoping review. Child Abuse & neglect, 134, 105887. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105887

14 Vial, A. (2021). *Safety and risk assessment in child welfare: Moving forward.* Universiteit van Amsterdam.

15 Camasso, M. J. & Jagannathan, R. (2013). Decision Making in Child Protective Services: A Risky Business? Risk Analysis, *33*(9), 1639–1653. https://doi.org/10.1111/j.1539-6924.2012.01931.x

16 Bruning M.R., Zon K.A.M. van der, Alink L.R.A. & Asdonk S. van der (2022), Factsheet uithuisplaatsingen. Leiden: Universiteit Leiden. Verkregen van https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/3505105

17 Goemans, A., van Geel, M., & Vedder, P. (2015). Over three decades of longitudinal research on the development of foster children: A meta-analysis. Child

Abuse & Neglect, 42, 121-134. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.02.003

18 Norman, R. E., Byambaa, M., De, R., Butchart, A., Scott, J., & Vos, T. (2012). The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: A systematic review and meta-analysis. *PLoS Medicine*, *9*(11), e1001349. https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349

19 Soerdjbalie-Maikoe, V., Bilo, R. A., Van Den Akker, E., & Maes, A. (2010). Niet-natuurlijk overlijden door kindermishandeling; gerechtelijke secties 1996-2009. *Nederlands tijdschrift voor geneeskunde*, *154*(50), 2312-2317.

20 Bruning M.R., Zon K.A.M. van der, Alink L.R.A. & Asdonk S. van der (2022), Factsheet uithuisplaatsingen. Leiden: Universiteit Leiden. Verkregen van https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/3505105

21 Goemans, A., Vanderfaeillie, J., Damen, H., Pijnenburg, H., & Van Holen, F. (2016). Reunification of foster children: Factors associated with reunification outcomes in Flanders and the Netherlands. *Children and Youth Services Review*, *70*, 284-292. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.09.023

22 Bruning M.R., Asdonk S. van der, Smeets D.J.H., Boven H.J. van, Buisman R.S.M., Lenglet M.J.E. & Alink L.R.A. (2025), Terugplaatsing na gedwongen uithuisplaatsing: de mate waarin er tijdens een uithuisplaatsing in het kader van een ondertoezichtstelling gewerkt wordt aan terugplaatsing. WODC Rapport nr. 3358. Leiden: Universiteit Leiden. Verkregen van http://hdl.handle.net/1887/4256724

23 Bruning M.R., Zon K.A.M. van der, Alink L.R.A. & Asdonk S. van der (2022), Factsheet uithuisplaatsingen. Leiden: Universiteit Leiden. Verkregen van https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/3505105

24 Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2025, mei). Laagste aantal jongeren met jeugdbescherming sinds 2015. Verkregen van https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/18/laagste-aantal-jongeren-met-jeugdbescherming-sinds-2015

25 Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2025). Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2024. Verkregen van https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2025/jeugdbescherming-en-jeugdreclassering-2024

26 Bruning M.R., Zon K.A.M. van der, Alink L.R.A. & Asdonk S. van der (2022), Factsheet uithuisplaatsingen. Leiden: Universiteit Leiden. Verkregen van https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/3505105

27 Bergenhengouwen, H., & Jong, M. de. (2024). Mijn Thuis. Geraadpleegd op 12 December 2025, van https://www.nji.nl/publicaties/mijn-thuis

28 Bengtsson, J., Dich, N., Rieckmann, A., & Rod, N. H. (2019). Cohort profile: the DANish LIFE course (DANLIFE) cohort, a prospective register-based cohort of all children born in Denmark since 1980. *BMJ open*, *9*(9), e027217. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-027217

29 Nott, M., Schmidt, D., Thomas, M., Reilly, K., Saksena, T., Kennedy, J., ... & Christian, B. (2024). Collaborations between health services and educational institutions to develop research capacity in health services and health service staff: a systematic scoping review. *BMC health services research*, *24*(1), 1363. https://doi.org/10.1186/s12913-024-11836-w

30 Fallon, B., Filippelli, J., Black, T., Trocmé, N., & Esposito, T. (2017). How can data drive policy and practice in child welfare? Making the link in Canada. *International journal of environmental research and public health*, *14*(10), 1223. https://doi.org/10.3390/ijerph14101223

31 Smeets, D.J.H., Bruning, M.R., Van Boven, H.J., Van der Asdonk, S., & Alink, 'Praktijkonderzoek', in: M.R. Bruning e.a., Terugplaatsing na gedwongen uithuisplaatsing, Den Haag: WODC 2025. Verkregen van https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/4256724

32 Toros, K., Falch-Eriksen, A., & Olha, L. (2025). Parents' voices on parental engagement in child protective services. Journal of Children's Services, *20*(2), 47–63. https://doi.org/10.1108/JCS-08-2023-0046

33 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). (2025, 25 september). Als zelfs overheidsingrijpen kinderen geen bescherming biedt. Verkregen van https://www.igj.nl/documenten/2025/09/25/als-zelfs-overheidsingrijpen-kinderen-geen-bescherming-biedt

34 Reflectiecommissie familie- en jeugdrechters. (2023, februari). *Recht doen aan kinderen en ouders* [Reflectierapport]. Rechtspraak, van https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Publicatie%20Reflectietraject%20Familie%20Jeugd.pdf

35 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). (2025, 1 juli). Jij (ver)telt, wij luisteren: ervaringen van jongeren met jeugdhulp. Van https://www.igj.nl/documenten/2025/07/01/jij-vertelt-wij-luisteren-ervaringen-van-jongeren-met-jeugdhulp

36 Moraya. (z.d.). Over Moraya. Van https://moraya.nl/

37 Moraya (2025). Iemand die luistert. Album: Valse start. Na een jeugd vol zorg. Van: https://open.spotify.com/track/7eJuJFrX10sCmAyTBeSPAE?si=e30d614e9fce435c&nd=1&dlsi=3ab15a0e11104c8f

38 Bessell, S. (2024). Balancing Protection and Participation. *The Routledge Handbook of Human Research Ethics and Integrity in Australia*, 314.

39 Wilson, S., Hean, S., Abebe, T., & Heaslip, V. (2020). Children's experiences with Child Protection Services: A synthesis of qualitative evidence. Children and Youth Services Review, 113, 104974. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104974

40 Delgado, P., Carvalho, J., Perez, L. C., & Crous, G. (2025). Is Participation a Way to Promote the Subjective Well-Being of Children in Out-of-Home Care? A Scoping Review. *Child Indicators Research*, 1-21. https://doi.org/10.1007/s12187-025-10309-8

41 Bruning, M. R., Smeets, D. J. H., Bolscher, K. G. A., Peper, J. S., & de Boer, R. (2020). *Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie: Het hoorrecht en de procespositie van minderjarigen in familie- en jeugdzaken* (WODCrapport nr. 2971). Den Haag: WODC. Van https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/2431

42 Bouma, H., Grietens, H., Knorth, E., & López López, M. (2017). Betekenisvolle participatie van kinderen in de jeugdbescherming: Inzicht in het concept en de verankering in het Nederlandse jeugdbeschermingsbeleid. (Project HEBE publicatie). University of Groningen, Department of Special Needs Education and Youth Care. Van https://research.rug.nl/nl/publications/betekenisvolle-participatie-van-kinderen-in-de-jeugdbescherming-i/

43 Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ). (2021, 14 januari). Het perspectiefbesluit in de jeugdbescherming (Advies). Van https://www.rsj.nl/documenten/rapporten/2021/01/14/het-perspectiefbesluit-in-de-jeugdbescherming

44 Bruning, M. R., Smeets, D. J. H., Bolscher, K. G. A., Peper, J. S., & de Boer, R. (2020). *Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie: Het hoorrecht en de procespositie van minderjarigen in familie- en jeugdzaken* (WODCrapport nr. 2971). Den Haag: WODC. Van https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/2431

45 Wilson, S., Hean, S., Abebe, T., & Heaslip, V. (2020). Children's experiences with Child Protection Services: A synthesis of qualitative evidence. *Children and youth services review*, *113*, 104974. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104974

46 Toros, K. (2021). A systematic review of children's participation in child protection decision-making: Tokenistic presence or not?. *Children & Society*, *35*(3), 395-411. https://doi.org/10.1111/chso.12418

47 Bekaert, S., Paavilainen, E., Schecke, H., Baldacchino, A., Jouet, E., Zabłocka–Żytka, L., ... & Appleton, J. V. (2021). Family members' perspectives of child protection services,

a metasynthesis of the literature. *Children and youth services review*, *128*, 106094. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106094

48 Lehtme, R., & Toros, K. (2020). Parental engagement in child protection assessment practice: Voices from parents. *Children and youth services review*, *113*, 104968. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104968

49 Arbeiter, E., & Toros, K. (2017). Participatory discourse: Engagement in the context of child protection assessment practices from the perspectives of child protection workers, parents and children. *Children and youth services review*, *74*, 17-27. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.01.020

50 Husby, I. S. D., Slettebø, T., & Juul, R. (2018). Partnerships with children in child welfare: The importance of trust and pedagogical support. *Child & Family Social Work*, *23*(3), 443-450. https://doi.org/10.1111/cfs.12435

51 Skivenes, M., & Benbenishty, R. (2022). Populations trust in the child protection system: A cross-country comparison of nine high-income jurisdictions. *Journal of European Social Policy*, *32*(4), 422-435.

52 McGregor, C (2016) "Balancing regulation and support in child protection: using theories of power to develop reflective tools for practice" The Irish Social Worker Spring 2016, (p. 11-17). https://hdl.handle.net/10147/617865

53 Davies, K., Ross, N., Cocks, J., & Foote, W. (2023). Family inclusion in child protection: Knowledge, power and resistance. *Children and Youth Services Review*, *147*, 106860. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.106860

54 Tew, J. (2006). Understanding power and powerlessness: Towards a framework for emancipatory practice in social work. *Journal of social work*, *6*(1), 33-51.

55 Saar-Heiman, Y. (2023). Power with and power over: Social workers' reflections on their use of power when talking with parents about child welfare concerns. *Children and Youth Services Review*, *145*, 106776. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2022.106776

56 Hillen, M. A., Gutheil, C. M., Strout, T. D., Smets, E. M., & Han, P. K. (2017). Tolerance of uncertainty: Conceptual analysis, integrative model, and implications for healthcare. *Social science & medicine*, *180*, 62-75. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2017.03.024

57 Schoch, A., & Aeby, G. (2022). Ambivalence in child protection proceedings: Parents' views on their interactions with child protection authorities. *Social sciences*, *11*(8), 329. https://doi.org/10.3390/socsci11080329

58 Hazeleger, F., Fassaert, T., Dinkgreve, M., & Bijkerk. P. (2018). Pilot 'Innovatieve Psychiatrie'. Jeugdbescherming Regio Amsterdam.

59 ZonMw (2024). *Toegepast onderzoek naar werkzame elementen bij de inzet van volwassen ggz-expertise voor jeugdhulp*. Van https://projecten.zonmw.nl/nl/project/toegepast-onderzoek-naar-werkzame-elementen-bij-de-inzet-van-volwassen-ggz-expertise-voor

60 Van der Hulst, M., Kwakernaak, M., Steenbakkers, A., Hamdi, A., & Gilsing, R. (2023). *Pilots integratie jeugdhulp en ggz voor volwassenen: Evaluatie van de meerwaarde* [Rapport]. VerweyJonker Instituut & Haagse Hogeschool. Van https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2023/08/121390_Pilots-integratie-jeugdhulp-ggz-volwassenen.pdf

61 Bos, D. T. A., Klokman, S., Kruiter, A. J., & Kruiter, H. (2025). *Sturen op innovatie: Actieonderzoek naar de toekomst van de jeugdbescherming* [Eindrapport, Instituut voor Publieke Waarden]. Van https://toekomstkindengezin.1sociaaldomein.nl/?file=76116&m=1762339812&action=file.download

62 Nooteboom, L. A., Mulder, E. A., Kuiper, C. H., Colins, O. F., & Vermeiren, R. R. (2021). Towards integrated youth care: a systematic review of facilitators and barriers for professionals. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, *48*(1), 88-105. https://doi.org/10.1007/s10488-020-01049-8

63 Jeugdregio Nijmegen (2024, maart). *Tussenevaluatie Proeftuin Samen Verder: Nijmegen Dukenburg, Gelderland-Zuid* [Rapport]. Jeugdregio Nijmegen. Van https://jeugdregionijmegen.nl/wp-content/uploads/2024/03/Tussenevaluatie-Proeftuin-Samen-Verder-Nijmegen-Dukenburg-Gelderland-Zuid.pdf

64 Regio Hart van Brabant (2024). Wat is het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming? Eén jaar proeftuin. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming Regio Hart van Brabant. Van https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjyxpiQnbiRAxUh8wIHHe8RMbQQFnoECA0QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.regio-hartvanbrabant.nl%2Fwp-content%2Fuploads%2F2024%2F02%2FHvB-magazine-toekomstscenario_website.pdf&usg=AOvVaw0JvcF79UAmmokcwd_Y9vJJ&opi=89978449

65 Luijk, M. P. (2025). Opgroeien in een veranderende wereld: De pedagogiek als verbindende wetenschap: Growing up in a changing society: Pedagogical science as a connecting discipline. *Pedagogiek*, *45*(2), 192-213. https://doi.org/10.5117/PED2025.2.005.LUIJ

Prof.dr. Anouk Goemans

2000-2006	Atheneum College Hageveld, Heemstede
2006-2011	Bachelor pedagogische wetenschappen, master ortho-pedagogiek, Universiteit Leiden
2012-2017	Promovendus, Universiteit Leiden
2017-2020	Universitair docent, Universiteit Leiden
2018-2019	Visiting research scholar, University College London
2020-nu	Gedragswetenschapper en onderzoeker, Jeugd-bescherming west
2024-nu	Bijzonder hoogleraar jeugdhulp en jeugdbescherming vanuit pedagogisch en juridisch perspectief, Universi-teit Leiden

Anouk Goemans is bijzonder hoogleraar jeugdhulp en jeugdbescherming vanuit pedagogisch en juridisch perspectief aan de Universiteit Leiden. De leerstoel is mogelijk gemaakt door een fonds op naam bij het Leids Universiteits Fonds dankzij Stichting Steunfonds Pro Juventute. Anouk werkt één dag bij de afdeling Jeugdrecht en Gezondheidsrecht (Faculteit der Rechtsgeleerdheid), en één dag bij het Instituut Pedagogische Wetenschappen (Faculteit Sociale Wetenschappen). Daarnaast werkt zij drie dagen per week als gedragswetenschapper en onderzoeker bij Jeugdbescherming west, een gecertificeerde instelling voor jeugdbescherming.
Anouk doet onderzoek naar diverse thema's binnen de jeugdhulp en jeugdbescherming. Haar focus ligt op besluitvorming, perspectiefbepaling, participatie en zo thuis mogelijk opgroeien. Haar doel is om onderzoek en praktijk samen te brengen en hiermee kinderen en gezinnen in kwetsbare posities zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen.